O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI JIZZAX FILIALI

ISSN 2181-3884

ZAMONAVIY ILMIY-TEXNIK TADQIQOTLAR

xalqaro jurnali

Vol. 2 No. 3

2026

International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research

Volume 2 Issue 3
2026

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro jurnali

3-son
2026

Международный журнал современных научно-технических исследований

Том 2 Выпуск 3
2026

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

Xalqaro ilmiy-elektron jurnali

Tahrir kengashi raisi:

P.f.d., prof., O.X. Turakulov

Bosh muharrir:

A.A. Abdumalikov

Tahrir kengashi mas’ul kotibi:

D.M. Jomurodov

Tahririyat hay’ati:

1. B.f.d., prof., S. Murodova (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
2. P.f.n., prof., S. Usmanov (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
3. T.f.n., dos., S. Tavboev (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
4. F.f.d., prof., N. Djusupov (O’zDJTU, UZB)
5. T.f.d., dos., S. Ruzimov (TTPU, UZB)
6. P.f.d., prof., G. Lekerova (SKU, KZH)
7. DSc., Ali Coşkan (ASUI, TR)
8. T.f.d., prof., D. Irgasheva (TATU, UZB)
9. T.f.d., prof., I. Siddikov (NRU TIIAME, UZB)
10. T.f.n., dos., S. Eshkabilov (NDU, US)

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro elektron jurnali (International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research) O’zMU Jizzax filiali Kengashining qaroriga asosan tashkil etilib, 2022-yil 9-sentabrda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №038200 raqami bilan ro‘yxatidan o‘tkazilgan, shuningdek davlatlararo standartlar talabi asosida O‘zbekiston Milliy kutubxonasidan jurnal uchun 2181-3884 ISSN raqami olingan.

© “O‘zMU Jizzax filiali” – 2023

Tahririyat manzili:

130100, Jizzax viloyati, Jizzax shahri,
Sh.Rashidov Shox ko‘chasi, 259-uy.

"TIL PORTFELI" INNOVATSION YONDASHUVINING TALABALARNING O‘QUV-BILUV FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDAGI PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Sanoyeva Gulbar Rizoqulovna

Alfraganus universiteti, professor. **e-mail:** gulbar_sanoyeva@mail.ru

Annotatsiya.

Mazkur maqolada “Til portfeli” innovatsion yondashuvining talabalarning o‘quv-biluv faoliyatini rivojlantirishdagi pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan. Uning o‘quv maqsadlarini belgilash, mustaqil bilim olish, o‘z-o‘zini baholash va refleksiya bilan bog‘liq didaktik xususiyatlari ochib berilgan. Pedagogik imkoniyatlar faollashtiruvchi-motivatsion, kognitiv-tashkiliy, refleksiv-diagnostik va prognostik-rivojlantiruvchi yo‘nalishlarda tizimlashtirilgan. Til portfelidan tizimli foydalanish talabaning avtonomiyasi, refleksiv fikrlashi va individual ta’lim trayektoriyasini rivojlantirishga xizmat qilishi asoslangan.

Kalit so‘zlar: til portfeli, innovatsion yondashuv, o‘quv-biluv faoliyati, talaba avtonomiyasi, mustaqil ta’lim, refleksiya, o‘z-o‘zini baholash, motivatsiya, individual ta’lim trayektoriyasi, pedagogik imkoniyatlar.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА «ЯЗЫКОВОЙ ПОРТФЕЛЬ» В РАЗВИТИИ УЧЕБНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ

Саноева Гулбар Ризокуловна

Университет Alfraganus, профессор.

Аннотация.

В статье анализируются педагогические возможности инновационного подхода «Языковой портфель» в развитии учебно-познавательной деятельности студентов. Раскрываются его дидактические особенности, связанные с постановкой учебных целей, самостоятельным приобретением знаний, самооценкой и рефлексией. Педагогические возможности систематизированы по активизирующе-мотивационному, когнитивно-организационному, рефлексивно-диагностическому и прогностико-развивающему направлениям. Обосновано, что систематическое использование языкового портфеля способствует развитию автономии студента, рефлексивного мышления и индивидуальной образовательной траектории.

Ключевые слова: языковой портфель, инновационный подход, учебно-познавательная деятельность, автономия студента, самостоятельное обучение, рефлексия, самооценка, мотивация, индивидуальная образовательная траектория, педагогические возможности.

PEDAGOGICAL OPPORTUNITIES OF THE INNOVATIVE “LANGUAGE PORTFOLIO” APPROACH IN DEVELOPING STUDENTS’ LEARNING AND COGNITIVE ACTIVITY

Sanoyeva Gulbar Rizoqulovna

Alfraganus University, Professor.

Abstract.

This article analyzes the pedagogical opportunities of the innovative “Language Portfolio” approach in developing students’ learning and cognitive activity. Its didactic features related to setting learning goals, independent knowledge acquisition, self-assessment, and reflection are examined. The pedagogical opportunities are systematized into activating-motivational, cognitive-organizational, reflective-diagnostic, and prognostic-developmental dimensions. It is substantiated that the systematic use of the Language Portfolio contributes to the development of student autonomy, reflective thinking, and individual learning trajectories.

Keywords: language portfolio, innovative approach, learning and cognitive

activity, student autonomy, independent learning, reflection, self-assessment, motivation, individual learning trajectory, pedagogical opportunities.

Kirish. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida talabaning tayyor bilimlarni o'zlashtiruvchi obyekt sifatidagi an'anaviy roli o'zgarib, uning mustaqil izlanishi, o'z faoliyatini rejalashtirishi, natijalarni tahlil qilishi va shaxsiy ta'lim trayektoriyasini ongli boshqarishi ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Ta'lim samaradorligi endilikda faqat egallangan bilimlar hajmi bilan emas, balki talabaning bilim olishga ehtiyoji, mustaqil fikrlashi, o'z faoliyatini nazorat qilishi va takomillashtirishga tayyorligi bilan ham belgilanadi. Shu sababli oliy ta'lim amaliyotida talabalarning o'quv-biluv faoliyatini faollashtiruvchi, ularni mustaqil va refleksiv ta'limga jalb qiluvchi pedagogik yondashuvlarni joriy etish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Talabalarning o'quv-biluv faoliyati bilimlarni egallash va amaliy vaziyatlarda qo'llash bilangina cheklanmaydi. U maqsadni belgilash, axborotni izlash va tanlash, o'zlashtirilayotgan materialni tahlil qilish, umumlashtirish, mustaqil xulosa chiqarish, erishilgan natijalarni baholash hamda keyingi faoliyat yo'nalishini aniqlash kabi o'zaro bog'liq jarayonlarni qamrab oladi. Ayniqsa, chet tillarni o'rganishda talabaning individual rivojlanish dinamikasini kuzatish, til ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni anglash va shaxsiy yutuqlarini dalillar asosida baholash alohida pedagogik ahamiyatga ega.

Shu nuqtayi nazardan, "Til portfeli" yondashuvi istiqbolli innovatsion vosita sifatida namoyon bo'ladi. U talabaning til o'rganish jarayonida erishgan natijalari, bajargan topshiriqlari, ijodiy ishlari, kommunikativ tajribasi, o'z-o'zini baholash natijalari va individual rivojlanish dinamikasini tizimli ravishda jamlash imkonini beradi. Uning pedagogik qiymati faqat natijalarni qayd etishda emas, balki talabani o'z ta'lim faoliyatining faol subyektiga aylantirish, unda mustaqillik, mas'uliyat, refleksiya va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini shakllantirishda namoyon bo'ladi.

An'anaviy baholash amaliyotida ko'pincha muayyan vaqt oralig'ida erishilgan yakuniy natija markazga qo'yiladi. Bunday yondashuv talabaning individual rivojlanishi, xatolar ustida ishlashi, shaxsiy yutuqlarini anglashi va keyingi maqsadlarini belgilashi jarayonini to'liq aks ettirmaydi. Til portfeli esa baholashni ta'lim jarayonining uzluksiz tarkibiy qismiga aylantiradi: talaba o'z faoliyati natijalarini muntazam jamlaydi, ularni tahlil qiladi, qaysi kompetensiyalari shakllanganini va qaysi yo'nalishlarda qo'shimcha ishlash zarurligini aniqlaydi.

Biroq oliy ta'lim amaliyotida til portfelidan foydalanish ayrim holatlarda bajarilgan ishlarni oddiy to'plash yoki yakuniy baholash uchun qo'shimcha material shakllantirish bilan cheklanadi. Portfelning refleksiv, diagnostik, motivatsion va prognostik imkoniyatlaridan tizimli foydalanish, uning mazmuni, topshiriqlar tizimi hamda baholash mezonlari o'rtasidagi pedagogik uzviylikni ta'minlash masalalari qo'shimcha ilmiy asoslashni talab qiladi. Shu bois ushbu tadqiqotning maqsadi "Til portfeli" innovatsion yondashuvining talabalarning o'quv-biluv faoliyatini rivojlantirishdagi pedagogik imkoniyatlarini aniqlash, ularni tasniflash va oliy ta'lim jarayonida samarali qo'llashning metodik asoslarini yoritishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

"Til portfeli" yondashuvining ilmiy-metodik asoslari, avvalo, Yevropa Kengashi tomonidan ishlab chiqilgan tillarni o'qitish va baholash konsepsiyasi bilan bog'liq. Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) hujjatida til o'rganuvchi kommunikativ vazifalarni bajaruvchi faol subyekt sifatida talqin qilinadi, til kompetensiyasining rivojlanishi esa umumiy mezon va deskriptorlar asosida kuzatiladi [1]. CEFRning A1–C2 darajalari til portfelida talabaning o'z kompetensiyasini kuzatishi, baholashi va keyingi o'quv maqsadlarini belgilashi uchun tayanch mezon bo'lib xizmat qiladi.

D. Little va R. Perclováning "The European Language Portfolio: A Guide for Teachers and Teacher Trainers" qo'llanmasida portfelning pedagogik mohiyati keng yoritilgan [2]. Mualliflar portfelni natijalarni to'plash vositasidan kengroq tushunib, uni o'quv maqsadlarini belgilash, o'quv jarayonini kuzatish, natijalarni tahlil qilish hamda yangi maqsadlarni shakllantirish bilan bog'liq refleksiv jarayon sifatida izohlaydilar. Ayniqsa, o'z-o'zini baholash portfelning markaziy pedagogik mexanizmlaridan biri sifatida ko'rsatiladi [2]. Bu yondashuv talabaning o'quv faoliyatidagi mas'uliyatini kuchaytirib, tashqi boshqaruvdan o'z-o'zini boshqarishga bosqichma-bosqich o'tishiga sharoit yaratadi.

D. Littlening til portfeli strukturasi, kelib chiqishi va amaliyotga tatbiq etilishiga bag'ishlangan tadqiqotida uning ikki o'zaro bog'liq funksiyasi — pedagogik va hujjatlashtiruvchi funksiyalari ajratiladi [3]. Hujjatlashtiruvchi funksiya erishilgan til natijalari va tajribani qayd etsa, pedagogik funksiya o'rganuvchini o'z ta'lim jarayoni ustida fikrlashga, maqsad qo'yishga va natijalarni baholashga undaydi. Muallif portfelning samaradorligi uni kundalik o'quv faoliyati bilan integratsiyalashga bog'liqligini ta'kidlaydi [3]. Bu fikr portfel mazmunini muntazam topshiriqlar, refleksiv vazifalar va shaxsiy maqsadlar bilan bog'lash zarurligini ko'rsatadi.

Til portfeli va baholash jarayoni o'rtasidagi munosabat D. Littlening tadqiqotida o'quvchiga yo'naltirilgan ta'lim bilan bog'lanadi [4]. Muallif o'z-o'zini baholash talabaning shakllangan kompetensiyalarini va keyingi rivojlanish ehtiyojlarini anglashiga yordam berishini ko'rsatadi. Shu bois portfelning rivojlantiruvchi qiymati o'z-o'zini kuzatish, baholash, refleksiya va yangi maqsad belgilashning uzviyligida namoyon bo'ladi.

D. Little til portfeli va learner autonomy o'rtasidagi aloqani tahlil qilib, maqsad qo'yish va o'z-o'zini baholash

refleksiv ta'limning tayanch mexanizmlari ekanini ko'rsatadi [5]. Bunda avtonomlik o'qituvchining chekinishini emas, balki uning talabaning maqsad belgilashi va natijalarini real baholashiga ko'mak beruvchi fasilitator rolini nazarda tutadi.

J. A. Gonzálezning tadqiqoti European Language Portfolio tarkibidagi Language Passport, Language Biography va Dossier bilan ishlash talabaning o'z til o'rganish jarayoni haqidagi xabardorligini kuchaytirishini ko'rsatadi [6]. Portfelning samarali ishlashi uchun uning maqsadi, o'z-o'zini baholash mezonlari va material tanlash tamoyillarini tushuntirish zarur.

M. Stoicheva, G. Hughes va H. Speitzning impact study tadqiqotida ELPning turli ta'lim kontekstlaridagi tajribasi umumlashtirilib, refleksiya, o'z-o'zini baholash va mas'uliyatli o'quv munosabati alohida qayd etilgan [7]. Natijadorlik portfelning o'quv dasturiga integratsiyasi va o'qituvchining metodik tayyorgarligiga bog'liq.

CEFR Companion Volume mediatsiya, onlayn muloqot, plyurilingual va plyurikultural kompetensiyalar doirasini kengaytiradi [8]. Bu holat zamonaviy portfelda yozma ish va testlardan tashqari raqamli muloqot, audio-video, mediatsiya va multimodal faoliyat dalillarini ham aks ettirish zarurligini ko'rsatadi. Mavjud adabiyotlarda portfelning avtonomiya va refleksiyaga ta'siri yoritilgan bo'lsa-da, uning o'quv-biluv faoliyatini yaxlit rivojlantiruvchi funksional tasnifi qo'shimcha tahlilni talab qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan, faoliyatga asoslangan, kompetensiyaviy, refleksiv va individual-differensial yondashuvlarning o'zaro integratsiyasi tashkil etdi. "Til portfeli" talabaning faqat til o'rganish natijalarini qayd etuvchi vosita emas, balki o'quv maqsadlarini belgilash, bilimlarni mustaqil egallash, faoliyatni nazorat qilish, natijalarni baholash va keyingi rivojlanish yo'nalishlarini aniqlashga yordam beruvchi pedagogik mexanizm sifatida talqin qilindi.

Tadqiqotda ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimlashtirish va tasniflash, analiz va sintez, pedagogik modellashtirish hamda kontent-tahlil metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar til portfeliga doir nazariy qarashlarni umumlashtirish, an'anaviy va portfolio asosidagi baholashni qiyoslash, portfel funksiyalarini guruhlash hamda topshiriq va refleksiv materiallarning didaktik vazifalarini aniqlashga xizmat qildi.

Til portfelining pedagogik imkoniyatlarini baholashda to'rtta mezon belgilandi: motivatsion-maqsadli, kognitiv-faoliyatli, refleksiv-baholash va prognostik-individuallashtiruvchi. Ushbu mezonlar talabaning ta'lim maqsadini anglashidan tortib, o'z rivojlanish yo'nalishini rejalashtirishigacha bo'lgan jarayonni qamrab oladi.

1-jadval. "Til portfeli"ning pedagogik imkoniyatlarini aniqlash mezonlari

Mezon	Mazmuni	Asosiy ko'rsatkichlar
Motivatsion-maqsadli	O'quv faoliyatiga ongli munosabat va shaxsiy maqsadlarni belgilash	qiziqish, ichki motivatsiya, mas'uliyat, maqsad qo'yish
Kognitiv-faoliyatli	Bilimlarni egallash va amaliy faoliyatda qo'llashdagi mustaqillik	axborot izlash, strategiya tanlash, saralash, mustaqil ishlash
Refleksiv-baholash	O'z faoliyati va natijalarini tahlil qilish	o'z-o'zini baholash, xatolarni tahlil qilish, refleksiv xulosa
Prognostik-individuallashtiruvchi	Keyingi rivojlanishni rejalashtirish va individual trayektoriya	ehtiyojni aniqlash, rivojlanish dinamikasi, keyingi maqsadlar

Nazariy manbalar va o'quv-biluv faoliyatining tarkibiy xususiyatlarini qiyoslash natijasida "Til portfeli"ning pedagogik imkoniyatlari to'rtta funksional guruhga ajratildi: faollashtiruvchi-motivatsion, kognitiv-tashkiliy, refleksiv-diagnostik va prognostik-rivojlantiruvchi. Birinchi guruh talabaning maqsadni anglashi va ta'limga ichki ehtiyojini kuchaytirishiga; ikkinchi guruh axborot, topshiriq va faoliyat mahsullarini maqsadli tanlash va tashkil etishiga; uchinchi guruh natijalarni mezonlar asosida tahlil qilishiga; to'rtinchi guruh esa aniqlangan ehtiyojlarni yangi o'quv vazifalariga aylantirishiga xizmat qiladi. Tasnif komponentlari mustaqil emas, balki o'zaro bog'liq didaktik sikl sifatida qaraladi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tadqiqot doirasida amalga oshirilgan nazariy tahlil "Til portfeli"ning talabalarning o'quv-biluv faoliyatiga ta'sirini faqat o'zlashtirilgan materiallarni jamlash yoki erishilgan natijalarni hujjatlashtirish bilan chegaralab bo'lmasligini ko'rsatdi. Uning pedagogik imkoniyatlari talabaning ta'lim jarayonidagi pozitsiyasini o'zgartirish, o'quv maqsadlarini ongli belgilash, o'z faoliyatini tashkil etish, bajarilgan ishlarni mezonlar asosida baholash va navbatdagi rivojlanish yo'nalishini aniqlashda namoyon bo'ladi. Shu asosda pedagogik imkoniyatlarning to'rtta funksional yo'nalishi ilmiy natija sifatida ajratildi.

Faollashtiruvchi-motivatsion imkoniyatlar talabaning o'z ta'lim jarayoniga munosabatini o'zgartiradi. Portfel yondashuvida talaba bahodan tashqari qanday natijaga erishgani, qaysi ko'nikmasi rivojlangani va keyingi maqsadi nima ekanini aniqlaydi. CEFR deskriptorlari umumiy niyatni kuzatiladigan o'quv maqsadiga aylantirishga yordam beradi [1; 8]. Bu holat Little tomonidan asoslangan maqsad belgilash va o'z-o'zini baholashga tayanuvchi learner autonomy konsepsiyasi bilan uyg'un [5].

Portfelning mavjudligi o'z-o'zidan motivatsiyani kuchaytirmaydi. U faqat hujjatlar to'plamiga aylansa, shaxsiy

qiymati pasayadi. Motivatsion samara talabaning material tanlashdagi ishtiroki, o‘z maqsadini belgilashi va rivojlanish natijasini ko‘ra olishi bilan bog‘liq.

Kognitiv-tashkiliy imkoniyatlar axborot izlash, manbalarni tanlash, topshiriq strategiyasini belgilash, faoliyat mahsullarini saralash va portfelga kiritishni asoslash jarayonida namoyon bo‘ladi. Masalan, bir nechta yozma ish orasidan rivojlanishni eng aniq ko‘rsatadigan namunani tanlash va tanlov sababini izohlash talabaning tahliliy faoliyatini faollashtiradi.

Kognitiv-tashkiliy jarayonda talaba “nima bajardim?” savolidan “qanday bajardim va qaysi strategiya samarali bo‘ldi?” savoliga o‘tadi. CEFR Companion Volume’dagi mediatsiya va onlayn muloqot deskriptorlari [8] portfelga raqamli hamkorlik va multimodal mahsulotlarni kiritish imkonini kengaytiradi. Demak, ushbu funksiya materiallarni jamlashdan ko‘ra, ularni maqsadli tanlash va ta’limiy qiymatini asoslashda namoyon bo‘ladi.

Refleksiv-diagnostik imkoniyatlar talabaning umumiy tasavvurlarini aniq mezon va faoliyat dalillari bilan bog‘laydi. Refleksiya natijani aniqlash, unga qanday erishilganini va qiyinchilik sabablarini tahlil qilishni qamrab olgandagina diagnostik qiymat kasb etadi. Masalan, umumiy “taqdimotim yaxshi bo‘lmadi” xulosasi o‘rniga talaba spontan javob, pauza yoki so‘z tanlashdagi aniq muammoni qayd etishi mumkin.

Little o‘z-o‘zini baholashni learner autonomy va refleksiv ta’limning muhim qismi sifatida ko‘rsatadi [4; 5]. Uning pedagogik samarasi baho aniq mezon va dalillar bilan asoslanganda yuzaga keladi. Shu sababli refleksiv-diagnostik imkoniyat mezon, dalil va refleksiv xulosaning birligida namoyon bo‘ladi hamda vaqt davomida individual rivojlanish dinamikasini kuzatishga imkon beradi.

Prognostik-rivojlantiruvchi imkoniyatlar o‘tgan natijalarni tahlil qilishdan kelajakdagi ta’lim faoliyatini loyihalashga o‘tishni ta’minlaydi. Refleksiya natijasida aniqlangan ehtiyojlar yangi o‘quv vazifalariga aylantiriladi. Shu bois bir xil umumiy til darajasidagi talabalarning keyingi individual vazifalari turlicha bo‘lishi mumkin.

Prognostik yondashuvda pedagog yakuniy baho qo‘yuvchi nazoratchidan portfel dalillari asosida keyingi maqsadlarni aniqlashga ko‘mak beruvchi fasilitatorga o‘tadi. Pedagogik rahbarlik mezon va namunalardan hamkorlikdagi qaror qabul qilishga, keyinchalik esa talabaning mustaqil o‘zini boshqarishiga yo‘naltiriladi.

To‘rtta imkoniyatni qiyoslash ularning yagona didaktik mexanizm sifatida faoliyat ko‘rsatishini ko‘rsatdi. Faollashtiruvchi-motivatsion komponent “nega o‘rganaman?”, kognitiv-tashkiliy komponent “qanday o‘rganaman?”, refleksiv-diagnostik komponent “qanday natijaga erishdim va uning sababi nima?”, prognostik-rivojlantiruvchi komponent esa “keyingi bosqichda nimani rivojlantiraman?” savollariga javob beradi. Shunday qilib, jarayon maqsad qo‘yish, faoliyatni tashkil etish, natijani dalillar asosida baholash, refleksiya va yangi maqsadni belgilashdan iborat takrorlanuvchi sikl sifatida ishlaydi.

Olingan natijalar Little [3–5], González [6] va impact study [7]da qayd etilgan avtonomiya, refleksiya va o‘z-o‘zini baholashga doir qarashlarni to‘ldiradi. Mazkur tadqiqotning farqli jihati ushbu xususiyatlarni talabaning o‘quv-biluv faoliyati ichki tuzilishi bilan bog‘lab, to‘rtta funksional guruhda yaxlit tasniflashidadir.

Zamonaviy sharoitda raqamli portfolio matn, audio, video, taqdimot va hamkorlikdagi loyiha kabi multimodal dalillarni birlashtirish imkonini beradi. Biroq texnologik shaklning o‘zi innovatsiyani ta’minlamaydi: pedagogik qiymat talabaning ushbu dalillar bilan maqsadli, refleksiv va prognostik ishlashida namoyon bo‘ladi.

XULOSA

Olib borilgan nazariy-metodologik tahlil “Til portfeli” innovatsion yondashuvining talabalarning o‘quv-biluv faoliyatini rivojlantirishda keng pedagogik imkoniyatlarga ega ekanini ko‘rsatdi. Tadqiqot natijasida ushbu imkoniyatlar faollashtiruvchi-motivatsion, kognitiv-tashkiliy, refleksiv-diagnostik va prognostik-rivojlantiruvchi yo‘nalishlarda tizimlashtirildi. Mazkur komponentlar talabaning shaxsiy maqsadni belgilashi, axborot va faoliyat mahsullarini maqsadli tashkil etishi, natijalarni mezon va dalillar asosida tahlil qilishi hamda aniqlangan ehtiyojlarni keyingi o‘quv vazifalariga aylantirishini ta’minlaydi.

Til portfelining samaradorligi uning qog‘oz yoki elektron shakliga emas, balki aniq maqsadlar, baholash mezonlari, refleksiv topshiriqlar va individual rivojlanish vazifalari bilan bog‘langan metodik tizim asosida qo‘llanishiga bog‘liq. Audio-video materiallar, onlayn muloqot mahsullari, loyihaviy ishlar va mediatsiya topshiriqlarining kiritilishi portfelning zamonaviy didaktik imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bois “Til portfeli”ni oliy ta’limda baholashning yordamchi vositasi sifatida emas, balki talabaning mustaqil bilish faolligi, refleksiv fikrlashi, o‘z-o‘zini boshqarishi va individual ta’lim trayektoriyasini rivojlantiruvchi innovatsion pedagogik yondashuv sifatida qo‘llash maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment.* – 2001. – Source
2. Little D., Perclová R. *The European Language Portfolio: A Guide for Teachers and Teacher Trainers.* – 2001. – Source
3. Little D. The European Language Portfolio: Structure, Origins, Implementation and Challenges // *Language Teaching.* – 2002. – Vol. 35, No. 3. – P. 182–189. – DOI: 10.1017/S0261444802001805

4. Little D. The Common European Framework and the European Language Portfolio: Involving Learners and Their Judgements in the Assessment Process // *Language Testing.* – 2005. – Vol. 22, No. 3. – P. 321–336. – DOI: 10.1191/0265532205lt311oa

5. Little D. Language Learner Autonomy and the European Language Portfolio: Two L2 English Examples // *Language Teaching.* – 2009. – Vol. 42, No. 2. – P. 222–233. – DOI: 10.1017/S0261444808005636

6. González J. A. Promoting Student Autonomy Through the Use of the European Language Portfolio // *ELT Journal.* – 2009. – Vol. 63, No. 4. – P. 373–382. – DOI: 10.1093/elt/ccn059

7. Stoicheva M., Hughes G., Speitz H. *The European Language Portfolio: An Impact Study.* – 2009. – Source

8. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Companion Volume.* – 2020. – Source